

Nome kommune

KONTROLLUTVALGETS ÅRSMELDING

2020

VETAKS

VESTFOLD, TELEMARK OG AGDER
KONTROLLUTVALGSSEKRETARIAT IKS

INNHold / KONTROLLUTVALGETS ÅRSMELDING / **2021**

I	Innledning	03
2	Rammer for kontrollutvalget	04
3	Økonomi	06
4	Sammensetning av kontrollutvalget	08
5	Kompetanse og opplæring	10
6	Sekretariat	12
7	Revisjon	13
8	Kontrollutvalgets arbeid – møter og saker	14
8.1	Regnskapsrevisjon	16
8.2	Forenklet etterlevelseskontroll	18
8.3	Forvaltningsrevisjon	20
8.4	Eierskapskontroll	25
8.5	Øvrige saker	28
9	Konklusjon og avsluttende kommentar	29

I. Innledning

Kontrollutvalget skal årlig rapportere om aktiviteten og resultatet av sitt arbeid til kommunestyret.

I den anledning avgir kontrollutvalget en samlet årsmelding for utvalget sitt arbeid.

Årsmeldingen skal gi et bilde av utvalgets formelle rolle, instruks, forholdet til revisjonen og sekretariatet, og de viktigste sakene som er behandlet gjennom året. Årsmeldingen bør ses i sammenheng med vedtatte planer.

2. Rammer for kontrollutvalget

Kommunestyret har det overordnede kontrollansvaret for den kommunale virksomheten. Kontrollutvalget skal føre løpende kontroll med kommunens virksomhet på kommunestyrets vegne.

Ansvaret til kontrollutvalget følger av kommuneloven § 23-2 første ledd:

«Kontrollutvalget skal påse at

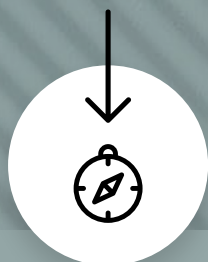
- a. kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte
- b. det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak
- c. det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, og av selskaper kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser i
- d. det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper mv. (eierskapskontroll)
- e. vedtak som kommunestyret eller fylkestinget treffer ved behandlingen av revisjonsrapporter, blir fulgt opp»

Utover dette kan kontrollutvalget ta opp ethvert spørsmål ved kommunens virksomhet som er knyttet til utvalgets ansvarsområde. Det er kun lovverket, kommunestyret og utvalget selv som kan pålegge kontrollutvalget oppgaver og saker, eller begrense hvilke saker utvalget kan behandle.

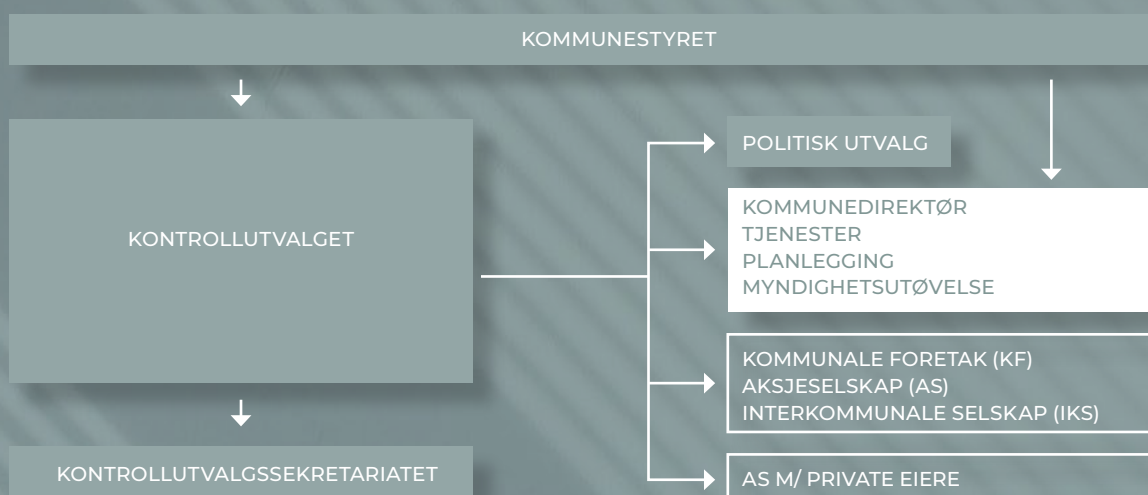
Kontrollutvalget har omfattende innsynsrett. Blant annet kan utvalget uten hinder av taushetsplikt, kreve enhver opplysning, redegjørelse eller ethvert dokument og foreta de undersøkelser som de finner nødvendig for å gjennomføre oppgavene.

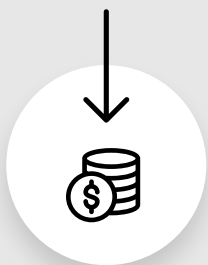
Utvalgets leder har møte- og talerett i kommunestyret når utvalgets saker behandles. Utvalgets leder kan la et av de andre medlemmene i utvalget utøve denne retten på sine vegne. Kontrollutvalget har rett til å være til stede i lukkede møter i folkevalgte organer i kommunen.

Kontrollutvalget har ikke adgang til å føre kontroll med kommunestyret eller overprøve politiske prioriteringer eller den politiske hensiktsmessigheten av et vedtak. Kontrollutvalget kan likevel uttale seg hvis kommunestyret eller annet folkevalgt organ er i ferd med å treffe eller har truffet et ulovlig vedtak.

Aktørene i egenkontrollen er kommunestyret, kontrollutvalget sammen med sekretariatet, kommunedirektøren og revisor. En god egenkontroll krever samspill mellom disse. For at dette samspillet skal fungere, er det nødvendig at aktørene kjenner både sin egen og hverandres roller.

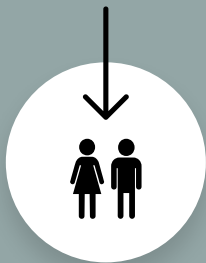
3. Økonomi

For å utøve sin funksjon på en god måte har kontrollutvalget bedt kommunestyret om økonomiske rammer som muliggjør den nødvendige aktiviteten for å oppfylle kontrollutvalgets mandat. Kontrollutvalget er i henhold til forskrift om kontrollutvalg og revisjon pålagt å utarbeide budsjettforslag for kontrollarbeidet i kommunen.

Regnskapstallene for den samlede kontrollvirksomheten i kommunen fremkommer av kommunens samlede årsregnskap. På neste side følger budsjett- og regnskapstall for 2021.

	BUDSJETT 2021	REGNSKAP 2021
Møtegodtgjørelse/tapt arb.fortjeneste/arb.giveravgift.	35 000	28 756
Kurs/opplæring inkl. reise	35 000	5 500
Til disposisjon for kontrollutvalget	15 000	13 183
Sum kontrollutvalget	85 000	47 439
Kjøp av tjenester - sekretariat	190 000	190 550
Kjøp av tjenester - revisjon	953 700	879 240
Sum	1 228 700	1 117 229

Totalt viser regnskapet et mindreforbruk i forhold til budsjettet på 111 471 kroner.

4. Sammensetning av kontrollutvalget

Krav til uavhengighet og nøytralitet i kontrollutvalgets arbeid fører til at utvalgsmedlemmene ikke kan ha verv som kan komme i konflikt med arbeidet i kontrollutvalget. Av den grunn er det strenge krav til valgbarheten av kontrollutvalgsmedlemmene jf. kommuneloven § 23-1 tredje ledd.

Valg av kontrollutvalget skal skje på det konstituerende møtet før valg av andre utvalg. Utvalget skal ha minst fem medlemmer og minst en av disse skal velges blant kommunestyrets medlemmer. Utvalgets leder kan ikke være medlem av samme parti eller tilhøre samme gruppe som ordføreren. Kommunestyret kan foreta nyvalg av kontrollutvalgets medlemmer i valgperioden, men da må hele utvalget velges på nytt.

FASTE MEDLEMMER

Leder	Ole Melteig (H)
Nestleder	Bjørn Ove Nordskog (Ap)
Medlem	Lise Omsberg (FrP)
Medlem	Sveinung Kjellemo (Sp)
Medlem	Mette Sanden (SV)

VARAMEDLEMMER

Vara for H:

Vara nr. 1	Inger Signe Tveito
------------	--------------------

Vara nr. 2	Knut Nedrebø
------------	--------------

Vara for Ap:

Vara nr. 1	Borghild Hardang Hanto
------------	------------------------

Vara nr. 2	Olav Leikvoll
------------	---------------

Vara for FrP:

Vara nr. 1	Thor Johnsen Ullensvang
------------	-------------------------

Vara nr. 2	Knut Kjeldberg
------------	----------------

Vara for Sp:

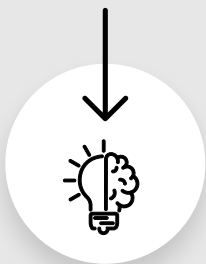
Vara nr. 1	Jan Thorsen
------------	-------------

Vara nr. 2	Guro Pettersen
------------	----------------

Vara for SV:

Vara nr. 1	Mari Anne Sannes
------------	------------------

Vara nr. 2	Arja Melteig
------------	--------------

5. Kompetanse og opplæring

Det stilles krav og forventninger til kontrollutvalgets kompetanse, både fra det politiske miljø og kommunens innbyggere. Kunnskap om kontrollutvalgets rolle, oppgaver og lovverk er nødvendig for å utføre de oppgaver som fremgår av lov og forskrift.

Opplæring og kursvirksomhet skjer lokalt eller gjennom sentrale tilbud. Kontrollutvalget blir årlig invitert til de nasjonale konferansene i regi av NKRF og Forum for kontroll og tilsyn (FKT), henholdsvis kalt «Kontrollutvalgskonferansen» og «Fagkonferansen». Lokalt arrangerer sekretariatet vanligvis to årlige samlinger: Høst- og vårkonferansen.

Samlingene er viktige for å tilføre kontrollutvalgets medlemmer ny kunnskap, og det er en arena for medlemmene til å drøfte saker og arbeidsmetoder.

Kontrollutvalgskonferansen ble avviklet som et heldigitalt arrangement 21. - 22.04.2021. Temaet for konferansen var «*Kontroll i pandemi og krise*». Av kontrollutvalgets medlemmer deltok leder Ole Melteig.

Fagkonferansen ble også arrangert digitalt 01. - 02.06.2021. Innleggene på denne konferansen hadde blant annet overskrifter som: «*Kommunal økonomisk bærekraft*», «*habilitet i små kommuner*» og «*henvendelser til kontrollutvalget*». Ingen fra kontrollutvalget i Nome deltok på denne konferansen.

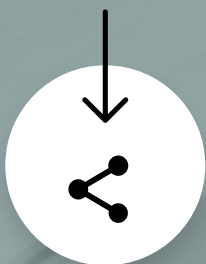
Ole Melteig deltok digitalt på FKTs Kontrollutvalgslederskolen, som ble arrangert 18. - 19.10.2021. Temaene var: «*Varsling i kommuner*», «*henvendelser til kontrollutvalget*», «*gransking som verktøy*» og «*når det varsles mot kommunedirektøren*».

Sekretariatets vårkonferanse ble avlyst på grunn av koronapandemien. Men høstkonferansen ble arrangert 29.11.2021, med mulighet for deltakelse enten digitalt eller fysisk på Tyholmen hotell i Arendal. Temaer som ble tatt opp på høstkonferansen var:

- Kontrollutvalgets verktøykasse
- Påseansvaret overfor revisor
- Regnskapsrevisjon og økonomiforvaltning
- Bestilling av forvaltningsrevisjonsprosjekter

Fra Nome deltok Ole Melteig digitalt.

6. Sekretariat

Kontrollutvalgssekretariatet er støttespiller for kontrollutvalget og er viktig for et godt og effektivt kontrollarbeid i utvalget. Sekretariatet skal etter kommuneloven § 23-7 andre ledd påse at de saker som behandles av kontrollutvalget er forsvarlig utredet og at utvalgets vedtak blir iverksatt. Sekretariatet bistår videre kontrollutvalget med blant annet oppgaver knyttet til administrasjon, rådgivning og koordinering. I det løpende arbeidet er sekretariatet bindeledd mellom kontrollutvalget, revisjonen og administrasjon, og utfører oppgaver på vegne av kontrollutvalget.

Kommunen er medeier i, og kontrollutvalget får sekretariatsbistand fra Vestfold, Telemark og Agder kontrollutvalgssekretariat IKS (VETAKS). Kostnadene for sekretariatstjenestene fordeles etter egen fordelingsnøkkel.

Med oppdrag for 34 kommuner og 2 fylkeskommuner i Agder og Vestfold og Telemark er VETAKS landets største kontrollutvalgssekretariat. Sekretariatet har 10 årsverk. Daglig leder er Line Bosnes Hegna. Sekretær for kontrollutvalget i 2021 var Helga Raudsandmoen.

Sekretariatet er uavhengig av kommunens administrasjon og den eller de som utfører revisjon for kommunen. Det er strenge begrensninger til hvem som kan være ansatt i sekretariatet. Den som utfører sekretariatsoppgaver for kontrollutvalget, er direkte underordnet kontrollutvalget og skal følge de retningslinjer og pålegg som utvalget gir.

Sekretariatets hjemmeside er www.vetaks.no. Her finnes ytterligere informasjon om kontrollutvalget og sekretariatet.

7. Revisjon

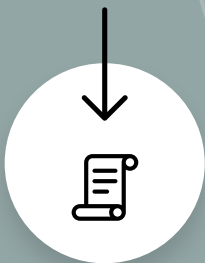
Kommunen er medeier i, og har avtale om levering av revisjonstjenester med Vestfold og Telemark revisjon IKS. Selskapet utfører regnskapsrevisjon, forenklet etterlevelseskontroll, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for kommunen. I tillegg kan revisor gjennomføre andre oppdrag etter avtale.

Selskapet leverer revisjonstjenester til 23 kommuner og 1 fylkeskommune. Kostnadene til revisjon er basert på en avtale mellom kommunen og selskapet, og inneholder de revisjonstjenester som kommunen etter avtalen får levert. Det er også mulig å bestille ytterligere prosjekter og oppdrag fra revisjonen.

I 2021 gikk Kjell Ekman over i pensjonistenes rekke og Hilde Vatnar overtok rollen som oppdragsansvarlig regnskapsrevisor. Kirsti Torbjørnson og Bente Hegg Ljøsterød er oppdragsansvarlige forvaltningsrevisorer.

Kontrollutvalget har ansvar for å påse at det gjennomføres revisjon av kommunen og at den gjennomføres i tråd med gjeldende standarder og regelverk. Dette gjøres blant annet ved at revisor hvert år legger frem egenvurdering av uavhengighet, overordnet revisjonsstrategi og orienterer i hvert møte om det pågående revisjonsarbeidet basert på revisjonsstrategien.

Revisjonens hjemmeside er www.vtrevisjon.no. Her finnes blant annet revisjonens rapporter.

8. Kontrollutvalgets arbeid – møter og saker

Kontrollutvalget har i 2021 avholdt 5 møter, hvorav 1 møte ble avholdt som fjernmøte via Teams på grunn av koronapandemien.

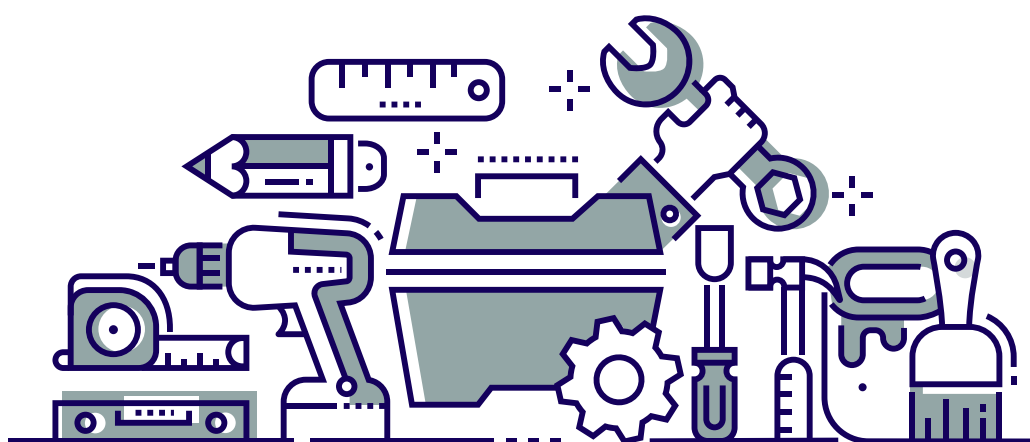
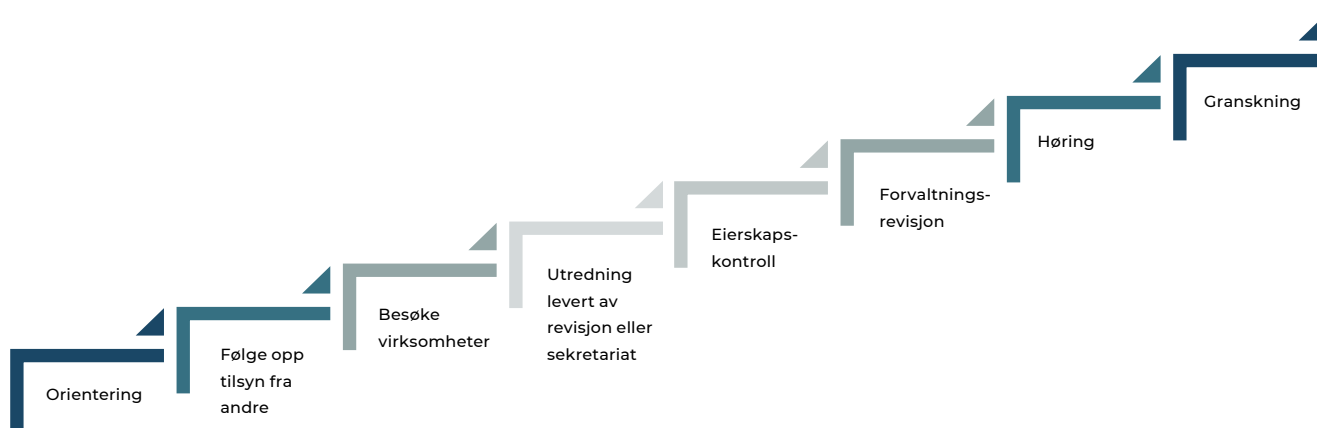
Utvalget har i 2021 behandlet 45 saker. Til sammenligning ble det i 2019 behandlet 30 saker og i 2020 41 saker.

Kontrollutvalgets møter er åpne for publikum med unntak av de tilfeller hvor det etter lov og forskrift er pålagt å lukke møtet. Saksdokumentene og protokollene publiseres fortløpende på sekretariatets hjemmeside.

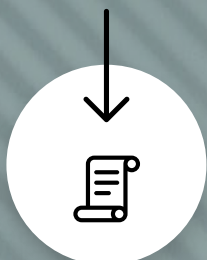
Kommunedirektøren leverer alltid på kontrollutvalgets bestillinger og innenfor oppsatte tidsfrister. Dette er sentrale faktorer for at utvalget skal kunne ivareta sin kontrollfunksjon på en god måte. Kommunedirektøren og/eller representanter for han, har i hvert møte i 2021 gitt opptil flere orienteringer i ulike saker som utvalget har hatt på sakskartet.

Administrasjonen har blant annet gitt orienteringer om:

- Kommunens økonomiske situasjon
- Fylkesmannens tilsyn med barneverntjenestens arbeid med undersøkelser
- Ansvar, rutiner og håndtering av mislighetssaker
- Kommunens budsjett for 2022
- Håndbok for å behandle avfallssaker

KONTROLLUTVALGETS VERKTØYKASSE – VIRKEMIDDELTRAPPEN

8.1 Regnskapsrevisjon

Revisjon av årsregnskapet er en sentral del av kommunens egenkontroll. Revisor skal gi trygghet for at en kan stole på informasjonen kommunen gir om sin økonomi.

Revisor er en uavhengig og objektiv tredjepart. Formålet med regnskapsrevisjon i kommuner er å gjøre revisor i stand til å avgi en uttalelse om hvorvidt kommunens årsregnskap i det alt vesentlige er avlagt i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk. Revisor skal videre gjennom sine kontroller avdekke og forebygge feil og mangler i den økonomiske rapporteringen. Revisor vil i tillegg veilede kommunen for å bidra til å forebygge og avdekke feil og misligheter.

Kontrollutvalget skal påse at kommunen blir revidert på en betryggende måte. Utvalget er derfor avhengig av at revisor gir tilstrekkelig rapportering om revisjonsarbeidet. At kontrollutvalget og revisor har en god dialog og god forståelse av sine oppgaver, er viktige forutsetninger for å være trygg på at revisjonsarbeidet blir forsvarlig utført.

I henhold til forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3 skal kontrollutvalget gi en uttalelse til årsregnskapet til kommunestyret.

Etter kommuneloven § 24-5 skal revisor også «se etter om årsberetningen gir dekkende opplysninger om vesentlige beløpsmessige avvik fra årsbudsjettet og om vesentlige avvik fra kommunestyrets eller fylkestingets premisser for bruken av bevilgningene». Regnskapsrevisor skal altså se etter om det i årsregnskapet foreligger vesentlige avvik fra årsbudsjettet som det skal redegjøres for i årsberetningen, og at det er redegjort for disse på en tilstrekkelig måte. Oppgaven retter seg for det første mot vesentlige beløpsmessige avvik mellom årsregnskapet og årsbudsjettets talldel. Oppgaven retter seg for det andre mot vesentlige avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene.

Kontrollutvalgets uttalelse til Nome kommunes årsregnskap og årsberetning 2020:

«Kontrollutvalget har behandlet Nome kommunes årsregnskap og årsberetning for 2020. Årsregnskapet viser et netto driftsresultat er på kr 3 794 490. Investeringsregnskapet ble avsluttet i balanse. Revisor har avlagt revisjonsberetning 15.04.2021, som bekrefter at regnskapet og årsberetningen er avlagt i tråd med lover og forskrifter og god kommunal regnskapsskikk, men med en presisering vedrørende selvkostfond. Kontrollutvalget vurderer at presiseringen ikke har betydning for kommunestyrets godkjenning av årsregnskapet og årsberetningen for 2020. Med unntak av presiseringen, er revisjonsberetningen en såkalt «normalberetning».

Kontrollutvalget har hatt løpende oppfølging med revisjonen gjennom året og i forbindelse med årsoppgjøret. Kontrollutvalget har ikke blitt kjent med forhold som bør ha betydning for kommunestyrets godkjenning av årsregnskap eller årsberetning for 2020.

Kontrollutvalget anbefaler at Nome kommunes årsregnskap og årsberetning for 2020 godkjennes.

Uttalelsen oversendes kommunestyret med kopi til formannskapet.»

Denne uttalelsen ble gitt i møte 12.05.2021, sak 9/21.

Overordnet revisjonsstrategi for regnskapsrevisjon:

Overordnet revisjonsstrategi er et planleggingsdokumentet for gjennomføring av regnskapsrevisjon. Formålet med overordnet revisjonsstrategi er å dokumentere tilstrekkelige og effektive revisjonshandlinger i forbindelse med regnskapsrevisjon. Kontrollutvalget tok overordnet revisjonsstrategi til orientering i møte 23.09.2021, sak 30/21.

Misligheter etter kommuneloven:

Av kommuneloven § 24-5 siste ledd fremgår det at revisor gjennom revisjon skal bidra til å forebygge og avdekke misligheter og feil. Videre fremgår det av § 24-7 første ledd bokstav e, at revisor skal gi skriftlige meldinger om «*enhver mislighet*». En mislighet er i revisjonsstandarden ISA 240 definert som: «*En bevisst handling begått av en eller flere personer innen ledelsen, av personer som har overordnet ansvar for styring og kontroll, av ansatte eller av andre, som innebærer uredelighet for å oppnå en urettmessig eller ulovlig fordel.*»

Revisor har ikke rapportert om noen misligheter til kontrollutvalget i 2021.

8.2 Forenklet etterlevelseskontroll

Det går frem av kommuneloven at revisor er pålagt å gjennomføre forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen. Kontrollen skal være basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering, og skal gjennomføres med moderat sikkerhet. Kontrollutvalget blir orientert om risiko- og vesentlighetsvurderingen og resultatet av kontrollen.

I kommuneloven § 24-9 er regnskapsrevisor gitt i oppgave å gjennomføre en forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen:

«Regnskapsrevisor skal se etter om kommunens eller fylkeskommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak.

Revisor skal basere oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering, som skal legges fram for kontrollutvalget. Revisor skal innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen.

Revisor skal senest 30. juni avgi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren, om resultatet av kontrollen.»

Loven forutsetter at kontrollen gjennomføres med begrensede ressurser og resultatet er basert på en moderat sikkerhet. Kontrollen skal utføres i tråd med revisjonsstandarden RSK301.

Revisor la fram risiko- og vesentlighetsvurderingen for forenklet etterlevelseskontroll for kontrollutvalget i møte 24.09.2020, sak 26/20. Risikovurderingen var innarbeidet i overordnet revisjonsstrategi for regnskapsrevisjon for 2020. Av risikovurderingen kom det fram at revisor valgte **selvkostområdet** som tema for årets forenklet etterlevelseskontroll.

Følgende problemstillinger ble undersøkt:

- 1) Er beregningen av selvkost i samsvar med regler og retningslinjer?
- 2) Er avsetning til og bruk av selvkostfond i samsvar med regelverk?
- 3) Har kommunestyret fastsatt gebyrsatser for alle aktuelle gebyrområder?
- 4) Har kommunen lokale forskrifter på alle de aktuelle selvkosttjenestene?

Revisors funn, oppsummert:

- 1) Revisor har ikke avdekket vesentlige mangler ved beregningene av selvkost på renovasjon, slam, vann, avløp, feiing, plan, byggesak, kart og oppmåling.
- 2) Avsetning til og bruk av selvkostfond for tjenestene innen renovasjon, slam og feiing er gjort i samsvar med regelverket. Når det gjelder vann og avløp derimot, så konkluderer revisor med brudd på selvkostforskriftens § 8 ved at der har vært et overskudd i mer enn fem år som ikke er tilbakeført.
- 3) Kommunestyret har fastsatt gebyrsatser for alle aktuelle gebyrområder i budsjettet for 2020.
- 4) Kommunen mangler lokal forskrift for fastsettelse av gebyr for byggesak/kart, oppmåling og eierseksjonering. Dermed har ikke kommunen hjemmel til å kreve gebyr for byggesak/kart og oppmåling. Gebyr for kommunens behandling av søknader om seksjonering bør også fastsettes ved forskrift.

Revisors uttalelse ble behandlet i kontrollutvalget 12.05.2021, sak 10/21.

Kontrollutvalgets oppfølging av funnene

Kontrollutvalget ba kommunedirektøren gi en tilbakemelding på revisors merknader til alder på selvkostfond på vann og avløp. Videre ba kontrollutvalget kommunedirektøren redegjøre for hva som skal til for å bringe fondsbeholdning i tråd med selvkostforskriftens krav, herunder vurdere muligheter for tilbakebetaling, gebyrreduksjoner og/eller aktivitetsøkning på områdene for å redusere fondene. Kontrollutvalget anbefalte kommunedirektøren å iverksette arbeidet med lokal forskrift for fastsetting av gebyr for byggesak/kart, oppmåling og eierseksjonering.

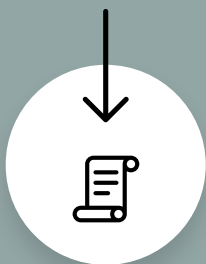
Til kontrollutvalgets møte 23.09.2021, sak 27/21, gav kommunedirektøren en tilbakemelding som viste at kontrollutvalgets anmodninger og anbefalinger hadde blitt fulgt opp. Utvalget avsluttet dermed sin oppfølging av funnene fra kontrollen.

Kontrollutvalgets oppfølging av funn fra fjorårets forenklet etterlevelseskontroll

I tillegg til å ha fulgt opp funnene fra kontrollen med selvkostområdet, så har også utvalget fulgt opp funnene fra fjorårets kontroll, hvor temaet var offentlige anskaffelser.

I møte 12.05.2021, sak 11/21, orienterte kommunedirektøren om administrasjonens oppfølging av kontrollutvalgets anbefaling. På bakgrunn av det som kom fram i tilbakemeldingen, så vedtok utvalget å avslutte saken.

Ved årsskiftet har kontrollutvalget ingen funn fra forenklet etterlevelseskontroll under oppfølging.

8.3 Forvaltningsrevisjon

Forvaltningsrevisjon er en av de lovpålagte oppgavene til kontrollutvalget. Gjennom forvaltningsrevisjon kan kontrollutvalget undersøke om kommunen etterlever regelverk, oppnår fastsatte mål, og om ressursene forvaltes effektivt.

Av kommuneloven § 23-3 fremgår det at:

«Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planene.»

Kontrollutvalget er delaktig i valg av tema og utforming av problemstillinger basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering, innenfor de rammer som er gitt av kommunestyret. Forvaltningsrevisjon gir kontrollutvalget muligheten til å gå i dybden i ulike saksforhold, innen ethvert virksomhetsområde i kommunen. Det er videre mulig å gjennomføre forvaltningsrevisjoner i selskaper som kommunen har eierinteresser i. Forvaltningsrevisjon vil derfor kunne ha høy nytteverdi, både i utvalgets kontrollvirksomhet, og i kommunens internkontroll og forbedringsarbeid.

Kontrollutvalget vedtok i møte 14.05.2020, sak 12/20, plan for forvaltningsrevisjon for inneværende valgperiode. Kommunestyret vedtok kontrollutvalgets innstilling i møte 13.10.2020, sak 070/20.

Områder som prioriteres i plan for forvaltningsrevisjon 2020-2023:

- **1. Internkontroll**
- **2. Informasjonssikkerhet**
- **3. Eiendomsforvaltning - bygg**
- **4. Tjenester innen helse og omsorg**

Kontrollutvalget besluttet i møte 23.09.2021, sak 29/21, at de ønsket å holde seg til den vedtatte planen for forvaltningsrevisjon.

Status for gjennomføring av forvaltningsrevisjonsprosjekter:

1. Internkontroll: Rapporten ble behandlet i kontrollutvalgets møte 12.05.2021, sak 12/21.

2. Informasjonssikkerhet: Prosjektplanen ble vedtatt i møte 23.09.2021, sak 28/21. Rapporten kan forventes behandlet i mai 2022.

3. Eiendomsforvaltning - bygg: Prosjektplanen ble vedtatt i møte 02.12.2021, sak 41/21. Rapporten kan forventes behandlet i mai 2022.

Behandlet forvaltningsrevisjonsprosjekter

I møte 12.05.2021, sak 12/21, behandlet kontrollutvalget forvaltningsrevisjonsrapporten «Internkontroll økonomi».

I rapporten ble det sett nærmere på to problemstillinger:

1) Har Nome kommune tiltak for å sikre god økonomistyring? Under denne problemstillingen ble kommunens budsjettoppfølging, rapportering, rutiner og prosesser som er etablert for å ivareta kravene til budsjettstyring i lowerk, vedtak og andre bestemmelser undersøkt. Utgangspunktet for undersøkelsen, var rapportering for regnskapsåret 2020.

2) Har Nome kommune tiltak for å sikre realistisk budsjettering? Under denne problemstillingen, ble etablerte rutiner og prosesser for å sikre realistisk budsjettering undersøkt. Utgangspunktet for undersøkelsen, var arbeidet med budsjettering for budsjettåret 2021.

Oppsummering av funnene i rapporten:

- Nome kommune har overordnet styringsdokumenter, som et nylig vedtatt delegeringsreglement og økonomireglement. Økonomireglementet består av flere reglement, som framstår som ryddige og oversiktlige.
- Nome kommune har relevante styringsdokument som avklarer roller og ansvar i samband med økonomiarbeidet.
- Et stort flertall av lederne som svarte på undersøkelsen mener de har tilfredsstillende økonomikompetanse sett i forhold til den jobben som de skal utføre.
- Kommunen har i all hovedsak gode rutiner, systemer og maler for rapportering.
- Kommunedirektøren rapporterte i 2020 to ganger til kommunestyret om utviklingen i inntekter og utgifter, sammenholdt med det vedtatte årsbudsjettet. I tillegg fikk formannskapet lagt fram forenklede økonomirapporter i mars og november.

- I tertialrapportene viste kommunedirektøren til avvik fra opprinnelig budsjett og foreslo endringer for å bringe budsjettet i balanse.
- Kommunen har gjort de nødvendige beregninger og vurderinger av hvilke inntekter kommunen kan regne med for budsjettåret 2021 og videre i økonomiplanperioden. Bakgrunn og premisser for beregning av inntektene er også beskrevet i selve budsjettdokumentet.
- Kommunen har egnede tiltak og rutiner for å sikre realistisk budsjettering.

De positive funnene i rapporten, gav ikke grunnlag for å gi noen spesielle anbefalinger til kommunen. Av den grunn var kontrollutvalgets innstilling til kommunestyret å ta forvaltningsrevisjonsrapporten til orientering.

Avsluttet forvaltningsrevisjonsprosjekter

1. «Anskaffelser i Nome»

Kommunestyret vedtok i møte 28.04.2020, sak 022/20, at kommunen bør:

- Treffe tiltak for å sikre at miljøkrav og krav knyttet til lønns- og arbeidsvilkår blir ivaretatt og fulgt opp i anskaffelser.
- Ha rutiner for å fremme respekt for grunnleggende menneskerettigheter i anskaffelser.
- Utvikle og bruke rutiner, maler og sjekklister for å sikre at det vises samfunnsansvar ved anskaffelser.
- Ha tiltak for å kontrollere at kontraktskravene blir overholdt.
- Avklare ansvar for oppfølging av rammeavtaler i regi av innkjøpssamarbeid.

Kommunedirektøren gav kontrollutvalget i møte 26.11.2020, sak 32/20, en orientering om administrasjonens oppfølging av kommunestyrets vedtak. Kontrollutvalget besluttet at kulepunkt 2 og 5, samt deler av kulepunkt 1 i kommunestyrets vedtak var fulgt opp.

I møte 17.06.2021, sak 20/21, gav kommunedirektøren en orientering om den resterende oppfølgingen av kommunestyrets vedtak. På bakgrunn av orienteringen, fant kontrollutvalget at den gjenstående delen av kulepunkt 1, samt 3 og 4, også var fulgt opp. Kontrollutvalget avsluttet dermed sin oppfølging av rapporten.

2. «IATA IKS - eierstyring og selvkost»

(eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon)

Kommunestyret vedtok i møte 28.04.2020, sak 021/20, at Nome kommune bør sørge for at:

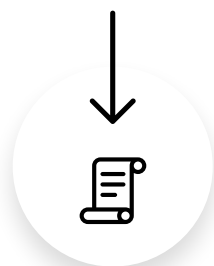
- Selskapet sender ut innkalling med sakliste til representantskapsmøter minst en måned før møtene finner sted.
- Lokal renovasjonsforskrift og gebyrreglement er i tråd med hjemmelsgrunnlaget.
- Kommunens indirekte kostnader knyttet til selvkostområdene blir beregnet og dekket av gebyrene. Kommunestyret selv må fastsette gebyrene.

IATA IKS bør:

- Vurdere et klarere organisatorisk skille mellom selvkosttjenester og næringsvirksomhet.
- Knytte inntekter og utgifter som gjelder mottak og håndtering av avfall som husholdningene leverer til mottaksplass til selvkostregnskapet.
- Skille regnskapsmessig mellom selvkosttjenestene husholdningsavfall og slam, herunder skille mellom fond knyttet til de to tjenestene.
- Beregne kalkylerente av fond og bruke kalkylerente som er anbefalt i retningslinjene for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester (H3/14).

Kontrollutvalget fulgte opp kommunestyrets vedtak i møte 17.02.2021, sak 2/21, og i møte 02.12.2021, sak 40/21. På bakgrunn av kommunedirektørens og daglig leder i IATA IKS sin tilbakemelding, så besluttet utvalget i det førstnevnte møtet at kommunestyrets vedtak første del kulepunkt 1 og 3 og andre del kulepunkt 1 – 4 hadde blitt fulgt opp. I det sistnevnte møtet, fant kontrollutvalget at også den resterende delen av kommunestyrets vedtak hadde blitt fulgt opp og avsluttet oppfølgingen av rapporten.

Ved årsskiftet har kontrollutvalget ingen forvaltningsrevisjonsrapporter under oppfølging.

8.4 Eierskapskontroll

Eierskapskontroll er en av de lovpålagte oppgavene til kontrollutvalget og er et viktig virkemiddel for å sikre at selskapene underlegges demokratisk styring og kontroll.

I kommuneloven § 23-4 står dette om eierskapskontroll:

«Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring. Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres.

Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens og fylkeskommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.»

Kontrollutvalget vedtok i møte 14.05.2020, sak 12/20, plan for eierskapskontroll for inneværende valgperiode.

Kommunestyret vedtok kontrollutvalgets innstilling i møte 13.10.2020, sak 070/20.

Det ble vedtatt å utføre eierskapskontroll med forvaltningsrevisjon av:

- 1. Næringsarbeid

Etter invitasjon fra kontrollutvalget i Midt-Telemark, så vedtok kontrollutvalget i møte 17.02.2021, sak 3/21, å delta i eierskapskontroll av Telemark Energi AS.

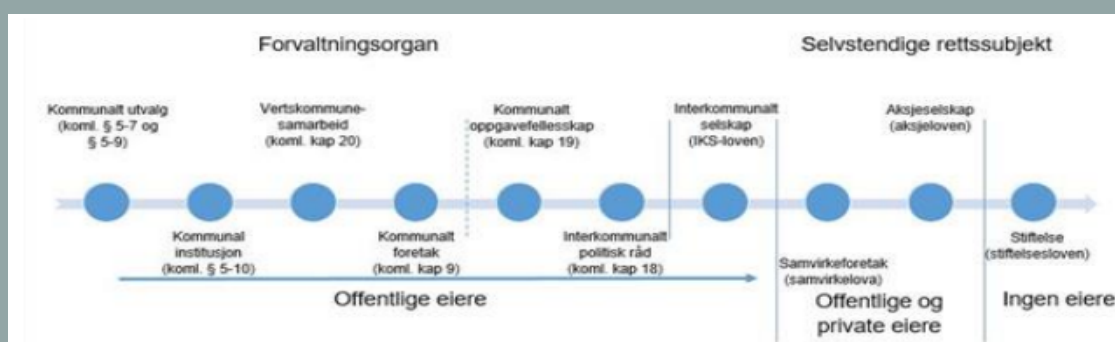
Planen for eierskapskontroll er dermed slik:

- 1. Telemark Energi AS (eierskapskontroll)
- 2. Næringsarbeid (eierskapskontroll med forvaltningsrevisjon)

Status for gjennomføring av eierskapskontroller:

1. Telemark Energi AS: Rapporten ble behandlet i kontrollutvalgets møte 02.12.2021, sak 38/21.

Kommunen har stor grad av frihet til å organisere tjenestene sine. Nedenfor vises mulige organisasjons- og eierformer for kommunal virksomhet:

Behandlet eierskapskontrollprosjekter

I møte 02.12.2021, sak 38/21, behandlet kontrollutvalget eierskapskontrollrapporten «Styring og samordning - Telemark Energi AS». I rapporten ble det sett nærmere på følgende problemstillinger:

1. Er Midt-Telemark og Nome kommuners eierskapsmeldinger i samsvar med nye krav?
 2. Har Midt-Telemark og Nome kommune gitt og samordnet sine føringer som eiere av Telemark Energi AS?
 3. Er kommunenes styringsdialog med selskapet i samsvar med anbefalinger og vedtatte føringer?
- Herunder:

- a) kommunenes behandling av generalforsamlingssaker
- b) gjennomføring av eiermøter
- c) eiers føringer knyttet til valgkomite, styrevalg, godtgjørelser osv.

Oppsummering av funnene i rapporten:

- Nome har vedtatt eierskapsmelding slik som kommuneloven krever, men det er enkelte mangler når det gjelder innholdet i meldingen.
- Ifølge kommuneloven skal formålet med kommunens eierinteresser og andre interesser i virksomheter framgå av eierskapsmeldingen. Dette mangler i noen grad i eierskapsmeldingen til Nome.
- Ifølge eierskapsmeldingen til Nome skal innkallinger behandles som referatsaker. Å behandle innkallinger som politiske saker gir generelt bedre rom for forankring og debatt enn hva behandling som referatsak gjør.
- Nome og Midt-Telemark har samordnet sine føringer som eiere av Telemark Energi AS. Dette skjer primært gjennom hyppige eiermøter. Det foreligger aksjonæravtale for selskapet fra 2003. Kommunene skal utarbeide ny aksjonæravtale.
- Nome og Midt-Telemark kommuner har ikke fulgt føringer i eierskapsmeldingene i sin styringsdialog med selskapet. Det gjelder blant annet føringer om å vedtektsfeste lenger innkallingsfrist i generalforsamlingen og om å vedtektsfeste valgkomite. Siden selskapet ikke har egen valgkomite, har ikke valgkomiteen lagt fram forslag om styregodtgjørelse.

- Kommunene har ikke fremmet forslag om at varamedlemmer til styret skal velges i numerisk rekke, slik som eierskapsmeldingene fastsetter. På generalforsamlingen sommeren 2021 ble det valgt personlige varamedlemmer, og det er ikke lovlig kjønnsrepresentasjon blant varamedlemmene til styret.
- Kommunene fulgte ikke sine egne retningslinjer for fastsetting av styrehonorar og lederlønn når de la fram forslag om styregodtgjørelse på generalforsamlingen i sommer. Det ble ikke lagt fram forslag om at styremedlemmer med mye fravær få avkortning i styregodtgjørelsen slik som retningslinjene sier.
- Verken morselskapet eller datterselskapene er bundet av eventuelle føringer som eierkommunene gir i eierskapsmeldingene sine. Dersom eierne vil forplikte selskapet, må slike føringer innarbeides i vedtekter, generalforsamlingsvedtak eller liknende.
- Selskapet følger i stor grad eiers føringer, bortsett fra at medlemmer fra styret i morselskapet også er valgt til styrene i datterselskapene. Slik styresammensetning er heller ikke i samsvar med anbefalinger fra KS.

Kontrollutvalgets innstilling til kommunestyret er å ta rapporten til orientering og be kommunen om å:

- 1) Følge opp føringer som er vedtatt i eierskapsmeldingen.
- 2) Redegjøre for formålet med eierinteresser og tilsvarende interesser i virksomheter som er omtalt i eierskapsmeldingen.
- 3) Sørge for at styret i Telemark Energi AS har lovlig kjønnsrepresentasjon.
- 4) Vurdere å behandle innkallinger til generalforsamlinger, representantskapsmøter og lignende som saker og ikke som referatsaker.

Kontrollutvalget vil følge opp kommunestyrets vedtak i 2022.

8.5 Øvrige saker

Kontrollutvalget har i tillegg til tidligere nevnte saker blant annet behandlet følgende saker:

- Årsregnskap og årsberetning 2020 for Nome kommune
- Revisors egenvurdering av uavhengighet for forvaltningrevisjon, eierskapskontroll og regnskapsrevisjon
- Overordnet revisjonsstrategi for regnskapsrevisjon 2021
- Kontrollutvalgets årsmelding for 2020
- Kontrollutvalgets møte- og arbeidsplan for 2022
- Kontrollutvalgets budsjett for 2022

Henvendelser:

Kontrollutvalget ble i møte 17.02.2021, sak 4/21, forelagt en henvendelse fra en innbygger, som ble besluttet ikke å gå videre med.

Kontrollutvalget vedtok i møte 17.06.2021, sak 22/21, retningslinjer for hvordan henvendelser til utvalget skal håndteres.

9. Konklusjon og avsluttende kommentar

Årsmeldingen legges med dette frem for kommunestyret. Ved å se møte- og arbeidsplan og årsmelding i sammenheng, kan kommunestyret se om de vedtatte oppgaver og målsettinger for kontrollutvalget er eller blir fulgt opp.

- Det har vært en økning i antall saker som kontrollutvalget har behandlet sammenlignet med tidligere år.
- Koronapandemien har påvirket kontrollutvalgets virksomhet i 2021 ved at utvalgets planlagte virksomhetsbesøk ved hjemmetjenesten ble utsatt og ett av møtene ble holdt som fjernmøte. Videre har flere av opplæringstilbudene enten blitt avlyst eller arrangert som digitale konferanser.
- Plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll følges løpende opp.
- Med unntak av virksomhetsbesøket, så har kontrollutvalget utført og fulgt opp sine oppgaver i tråd med vedtatt møte- og arbeidsplan for 2021. Møte- og arbeidsplanen, slik den ble vedtatt av kontrollutvalget i møte 26.11.2020, sak 37/20, er lagt ved saksframlegget til årsmeldingen.

Nome, 10.02.2022

Ole Melteig
kontrollutvalgsleder

Helga Raudsandmoen
sekretær

VETAKS

VESTFOLD, TELEMAR OG AGDER
KONTROLLUTVALGSSEKRETARIAT IKS

VETAKS.NO